

MISERACHS BARCELONA

EXPOSICIÓ DEL 18 DE SETEMBRE DE 2015
AL 27 DE MARÇ DE 2016

El setembre de 1964, el fotògraf barceloní Xavier Miserachs publica la seva obra més destacada, *Barcelona, blanc i negre*, un fotollibre que aplega gairebé quatre-centes fotografies. Malgrat que tot just té 27 anys, ja és un fotògraf veterà, membre des de 1952 de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, que ha exposat i ha vist premiades les seves imatges de fotògraf aficionat. Des de 1961, Miserachs és un professional dedicat a la publicitat, el fotoperiodisme i, sobretot, a la fotografia de carrer, «el plaer de deambular mirant d'explicar el que em semblava característic i significatiu d'un lloc».

Xavier Miserachs participa en algunes exposicions, però creu que el millor espai per a les fotos són les pàgines de les revistes i els llibres. Té ganes de fer «un llibre estrictament fotogràfic d'estil i contingut lliures», compost d'imatges que formin un conjunt que es pugui llegir i mirar com una pel·lícula o una novel·la. És a dir, un fotollibre, el model que aleshores defineix la història de la fotografia, marcada per la publicació d'obres mestres com *Life is Good & Good for You in New York* de William Klein (1956) o *Les Américains* de Robert Frank (1958).

Amb els fotollibres es construeix una història pròpia de la fotografia, diferent de la que s'explica en l'àmbit del mercat i als museus. Una història més propera a l'experiència que no pas a l'art, en la qual les fotos no es troben dins les exposicions, sinó en els anuncis, els prospectes comercials, els àlbums familiars, les revistes, els fotollibres o els núvols on es guarden avui els arxius informàtics. Per sort, com que la condició artística és un concepte variable, els millors fotollibres són progressivament considerats obres d'art, per la seva combinació única entre alta i baixa cultura i per la seva capacitat per construir relats tan complexos com els del cinema i la literatura.

Xavier Miserachs, *Barcelona*, 1962. Col·lecció MACBA. Centre d'Estudis i Documentació MACBA. Fons Xavier Miserachs. © Hereves de Xavier Miserachs

Barcelona, blanc i negre té dos models. El primer correspon a una exposició itinerant organitzada pel Museum of Modern Art de Nova York el 1955, *The Family of Man*. Miserachs hi confirma la seva vocació i hi descobreix que la fotografia que s'acostuma a denominar «humanista» i que remet a conceptes abstractes també serveix per «narrar, comunicar, explicar, augmentar el coneixement dels altres a través de l'experiència pròpia». El segon s'identifica amb els fotollibres urbans de William Klein, que Miserachs admira per l'«originalíssima forma de suggerir les ciutats, centrant l'atenció en els signes que proporcionen la seva gent i els seus espais». En les fotos que segueixen «el patró Klein» (que és el dominant a *Barcelona, blanc i negre*) el tema no importa, «no hi passa res, la imatge sembla presa a l'atzar». Les fotos no són vàlides per elles mateixes, com a imatges individuals, sinó que només funcionen dins el context del llibre, que exigeix un lector actiu que interpreti a la seva manera els textos sense paraules, els relats visuals.

Barcelona, blanc i negre comença amb una seqüència acuradament desordenada amb la qual s'entra a la ciutat un matí qualsevol. Després es descobreix la ciutat a través dels seus habitants, amb un enfilall d'històries de feina i de festa, d'emigrants nouvinguts i burgesos amb un munt de cognoms, de barraques, barris gòtics i eixamples, d'aparadors, anuncis i pintades... I sempre de gent als carrers, de totes les edats i totes les classes.

El fotollibre sembla fer-se ressò d'una màxima clàssica, molt sovint citada per Manuel Vázquez Montalbán: «la ciutat és la gent». L'arquitectura no és sinó l'escenari on es descabdella la vida quotidiana de la gent. Miserachs evita els llocs comuns turístics i històrics, defuig tant com pot els motius típics. Prefereix aprofundir en el tema principal de la cultura moderna, l'experiència urbana i el seu espai, la ciutat.

Els grans relats de la literatura, el cinema i la fotografia del segle passat són urbans, i els seus herois passejants embadalits, com Eugène Atget, el pioner de la fotografia de carrer, la versió activa del vianant ociós descrit per Charles Baudelaire i estudiat per Walter Benjamin. Igual que «l'artista de la vida moderna» del poeta parisenc, Miserachs és un passejant encuriós, un vianant infatigable que recorre els carrers, els mercats i els parcs, tafaneja en els aparadors de les botigues i les terrasses dels cafès, es planta davant les fàbriques a l'hora de plegar i a les sales d'espera de les estacions, i acaba la jornada a les pistes de ball i les barres dels locals nocturns.

Els fotollibres es miren i es llegeixen. Per adaptar aquestes accions al museu, l'exposició **Miserachs Barcelona** proposa diverses maneres de mirar i llegir fotos dins l'espai de l'art, el cub blanc abstracte i fred del museu. En aquesta ocasió, però, no hi ha marcs que continguin còpies com més velles millor, el format convencional de les fotos al museu. La fotografia és un mitjà mecànic que s'ha reproduït en molts suports, començant pel metàl·lic dels daguerreotips del segle XIX i acabant, de moment, per les pantalles retroil·luminades dels dispositius tecnològics d'avui dia.

A **Miserachs Barcelona**, l'espectador troba les fotos de *Barcelona, blanc i negre* disposades en forma de grans murals, aparadors, ampliacions i projeccions. Al començament s'hi veu un panorama crepuscular, irreal i documental alhora, que remet als horitzons llunyans del cinema. Després s'entra a la ciutat, en un muntatge en forma de mecano que recrea les exposicions dels anys en què Miserachs preparava el seu fotollibre. Es tracta d'un model que es va començar a practicar a les aules de la Bauhaus i va assolir la plenitud fotogràfica amb les estructures portàtils de *The Family of Man*. Més endavant és possible passejar literalment per les pàgines del fotollibre de Miserachs i l'enrenou dels carrers i places d'una Barcelona sense turistes gràcies a grans ampliacions tridimensionals, que transformen l'espai en una escenografia teatral on l'espectador pot sentir-se actor. En una altra sala dominen les projeccions, que envolten el públic amb un canvi continu en què el passat i el present es confonen. Al final, es mostra en una pantalla *Barcelona, blanc i negre* amb tot detall. En aquest espai també hi ha exemplars del fotollibre i les derives de l'itinerari que va seguir Xavier Miserachs mentre el preparava.

Miserachs Barcelona proposa un viatge emocionant en el temps, una aventura en la qual la fantasmagoria característica de les fotografies és de vegades pura arqueologia i altres vegades el mateix present. A l'exposició les imatges de *Barcelona, blanc i negre* són vives, canvien de la mateixa manera que es transforma continuament l'energia de la ciutat i la seva gent. D'una manera semblant al fotollibre, la mostra **Miserachs Barcelona** planteja experiències urbanes tan fluides i instantànies com les fotos, que sempre són incompletes i imperfectes, però en canvi conserven l'efímer i resisteixen a l'oblit.

Horacio Fernández

Exposició organitzada i produïda pel Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA). Comissari: Horacio Fernández

PUBLICACIÓ

Miserachs Barcelona. Selecció d'imatges del llibre *Barcelona, blanc i negre* (1964), que ofereix una perspectiva inèdita de l'obra original. Barcelona: MACBA/RM, 2015. Edició trilingüe (cat, spa, eng). Dues versions: biblioteca i portfolio.

A.XMI

Del 12 de novembre al 27 de març, el MACBA mostrarà al públic una selecció de materials fotogràfics i documentals del Fons Xavier Miserachs, així com un recorregut pels diferents processos de treball que l'Arxiu del Centre d'Estudis i Documentació MACBA (CED) va portar a terme per incorporar, catalogar i difondre aquest important fons fotogràfic.

Informació sobre les activitats relacionades amb l'exposició a www.macba.cat.

Visites guiades diàries
(incloses en l'entrada)
Consulteu horaris i idiomes a www.macba.cat.

Horaris
Feiners, d'11 a 19.30 h
(del 25 juny al 24 setembre, fins a les 20 h)
Dissabtes, de 10 a 21 h
Diumenges i festius, de 10 a 15 h
Dimarts no festius, tancat
Dilluns, obert

Mitjans col·laboradors:

Segueix-nos:

#Miserachs

Museu d'Art Contemporani de Barcelona
Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
www.macba.cat